

Hosszú távú jövőkép az európai űrszállításról

Összefoglaló

A Tanács elé terjesztjük az európai űrszállítás hosszú távú jövőképének tervezetét, amely azt hivatott rögzíteni, hogy az ESA, az Európai Bizottság, valamint az EU és az ESA tagállamai milyen célokat és irányokat kívánnak követni annak érdekében, hogy Európa az elkövetkező két évtizedben továbbfejlessze a világűrbe, a világűrben és a világűrből történő szállítást. A dokumentum bemutatja a közös kihívásokat, lehetőségeket és stratégiai prioritásokat annak biztosítása érdekében, hogy Európa a változó globális környezetben továbbra is versenyképes, autonóm, önellátó, innovatív és biztonságos szereplő maradjon.

Az első tervezetet az ESA és az Európai Bizottság közösen készítette el, majd azt 2026. május 11-én és június 8-án, két közös workshop keretében megvitatták az érintett tagállamokkal.

Az első tervezetet a 2026. június 16-án tartott tanácsülésen vitatták meg, az Európai Bizottság megfigyelőként volt jelen. Az átdolgozott változatot (ESA/C(2026)74, REV.3), amely 2026. július 2-án jelent meg, a július 9-i tanácsülésen tárgyalták, ismét az Európai Bizottság megfigyelői jelenlétével. A megbeszélések nem vezettek végleges eredményre, mivel néhány kérdésben továbbra is fennmaradtak eltérő álláspontok.

A mellékelt 4. felülvizsgálat (REV.4) jelölten tartalmazza a 3. felülvizsgálathoz képest végrehajtott változtatásokat. Ezek a 2026. július 9-i megbeszéléseket, valamint az azt követő, az ülésen felvetett konkrét elemekről folytatott egyeztetéseket tükrözik. „A „hosszú távú prioritások” rész első pontjában már csak egy fennmaradt, még egyeztetés alatt álló kérdés szerepel. A szeptember 1-jei ülés célja ennek az utolsó nyitott kérdésnek a lezárása, ami lehetővé tenné, hogy a szöveg egészéről végleges kompromisszum szülessen.

Szükséges intézkedés

A delegációkat felkérjük, hogy tegyék meg észrevételeiket, és fejezzék ki támogatásukat a mellékletben foglalt „Hosszú távú jövőkép az európai űrszállításról” című dokumentummal kapcsolatban.

Következő lépések

A cél, hogy az ESA főigazgatója, az EU védelmi és ürgyi biztosa, valamint az ESA és az Európai Unió tagállamainak miniszterei a 2026. szeptember 9–10-én Párizsban megrendezett Űrcsúcson jóváhagyják az európai űrszállítás hosszú távú jövőképét.

MELLÉKLET

Hosszú távú jövőkép az európai űrszállításról

1. BEVEZETÉS

Előretekintő, hosszú távú jövőképre van szükség annak érdekében, hogy kijelöljük Európa világűrbe, a világűrben és a világűrből történő szállításának jövőbeni irányait. Ez a jövőkép az európai közszereplők – nevezetesen az Európai Bizottság, az Európai Űrügynökség (ESA), valamint az Európai Unió és az ESA tagállamai – űrtevékenységgel kapcsolatos törekvéseire épül. A dokumentum a közös kihívásokat, lehetőségeket és stratégiai prioritásokat mutatja be annak érdekében, hogy Európa a változó globális környezetben továbbra is versenyképes, autonóm, önellátó, innovatív és biztonságos szereplő maradjon.

Az uniós szerződésekben és a nemzetközi és kormányközi megállapodásokban meghatározott hatáskörök sérelme nélkül a jövőképnek stratégiai iránymutatást kell nyújtania az európai döntéshozók számára az autonóm, ellenállókép és versenyképes európai űrszállítási szolgáltatások támogatásához.

Az európai űrszállítási környezet meghatározó fordulóponthoz érkezett. Az Ariane 6 és a Vega C helyreállította Európa autonóm világűrhez való hozzáférését. A magánszereplők által vezetett új megoldásokkal együtt az új környezet az európai űrbe jutás új korszakát vetíti előre.

Ugyanakkor a hordozórakéta-szektor egyre nagyobb nyomásnak van kitéve. Az indítási szolgáltatások iránti globális kereslet növekszik, többek között az európai közsféra részéről is, bár az egyes régiókban eltérő ütemben; Európában a növekedés más űrtevékenységet folytató nemzetekhez képest korlátozott. Ezzel párhuzamosan a globális verseny erősödik. A világ indítási szolgáltatói gyakran védett piacokból részesülnek, és nemzeti kormányok támogatják őket. Továbbá a geopolitikai instabilitás, az ellátási láncok zavarai, a képesség- és technológiai hiányosságok, valamint a külső függőségek tovább nehezítik Európa előrehaladását.

Az elmúlt években az európai közszereplők a technológia-vezérelt megközelítés mellett egy, a kereskedelmi szempontokat, a szolgáltatásalapú működést és a kiemelt ügyfelekre építő beszerzést előtérbe helyező paradigmaváltás útját is kikövezték.

Ebben az összefüggésben célunk a közszereplők közötti stratégiai együttműködés előmozdítása egy autonómabb, megfizethetőbb és versenyképesebb európai űrszállítási ágazat érdekében. Miközben megőrizzük szuverenitásunkat a saját szerepeink és intézkedéseink tekintetében, felismerjük, hogy az azonosított kihívásokat egyetlen szervezet vagy ország sem képes egyedül kezelni, ezért valamennyi európai közszereplőnek együtt kell dolgoznia a jövőkép megvalósításán.

2. JÖVŐKÉP

2045-re Európa széles körű szolgáltatásokat kínál majd, amelyeket koherens, hosszú távú közpolitikák támogatnak, garantálva a világűrhez való autonóm, megbízható és költséghatékony hozzáférést a közintézmények igényeihez. Ezt robusztus indítási képességek és intézményi kereslet támasztják alá, miközben Európa versenyképes árakat kínál a kereskedelmi piacon, és a szolgáltatások hosszú távú gazdasági fenntarthatóságára törekszik.

A [méltányos] versenyt és az együttműködést egy egyedülálló modellben egyensúlyba hozva, valamint az áttörést hozó innovációt támogatva Európa többféle megoldásból profitálhat, amelyek

lehetővé teszik űrkutatási és űripari ambícióinak megvalósítását. A versenyképes és ellenálló ipari ökoszisztémának köszönhetően Európa megerősíti pozícióját jelentős űrtevékenységet folytató szereplőként az űreszközök világűrbe történő felbocsátása és az űrbe, az űrben, illetve az űrből történő szállítása terén.

Ezért ez a jövőkép cselekvésre szólít fel, és valamennyi érintett szereplőt arra hív, hogy közösen alakítsanak ki egy olyan jövőt, amelyben az európai űrszállítási szolgáltatások Európa stratégiai autonómiájának, ellenálló képességének és versenyképességének egyik alappilléreként fejlődnek.

3. POLITIKAI PRIORITÁSOK

Ez a jövőkép közép- és hosszú távú prioritásokon alapul, amelyek irányt mutatnak a jövőbeli európai űrszállítási stratégiák és cselekvési tervek számára, és amelyeket az európai közszereplők saját hatásköreik és kezdeményezéseik keretében támogatnak.

Középtávú prioritások: Ellenálló képesség

➤ Európai preferencia az európai intézményi indítási szolgáltatások iránt.

A költséghatékony, európai megoldások európai területről történő indítását fogjuk előnyben részesíteni*, miközben támogatjuk az intézményi missziók európai beszerzése terén az Európán belüli együttműködést és versenyt, [egyenlő versenyfeltételek biztosítását,] a nem európai függőségek – többek között az ellátási láncban fennálló függőségek – csökkentését, valamint a fenntarthatóság, az ellenálló képesség és az európai stratégiai autonómia erősítését.

➤ Működőképes és költséghatékony európai indítási szolgáltatások, beleértve az európai területről* elérhető földi infrastruktúrát is.

Segíteni fogjuk az európai ipart a tényleges költségcsökkentés és a fenntartható indítási szolgáltatások megvalósításában, az előre jelzett indítási igényekkel összhangban. Európa intézményi igényeinek kiszolgálása, ellenálló képességének és stratégiai autonómiájának növelése érdekében elősegítjük a kereskedelmi szempontból vezérelt megoldások kialakulását és fejlődését, miközben lehetővé tesszük, hogy a konszolidációt a piac vezérelje, és az európai hordozórakéta-rendszerek, űrkikötők és egyéb kritikus földi infrastruktúrák esetében kihasználjuk a globálisan hozzáférhető piacokat is.

➤ Úttörő, áttörést hozó szállítási megoldások.

Olyan európai űripart fogunk támogatni, amely az új űripari (New Space) szállítási megoldások innovációját a koncepcióktól a demonstrátorokig fejleszti az űrbe, az űrben és az űrből történő szállítás terén.

Hosszú távú prioritások: Versenyképesség

➤ Új, ügyféligények által vezérelt működési modell, amelynek célja az európai indítási szolgáltatásokhoz nyújtott közpénzügyi támogatás minimalizálása [költséghatékony európai preferencia, ipari költségcsökkentés, javított szolgáltatások révén, amelyek elvezetnek ahhoz, hogy] az intézményi ügyfelek saját indítási szolgáltatásaik tényleges költségeit fedezzék [az európai preferenciát a stratégiai autonómia alapjaként kezelve].

➤ Új, fenntartható űrszállítási szolgáltatások üzembe állítása az űrbe, az űrben és az űrből történő szállításhoz.

Az innovatív szolgáltatások sokféleségének működtetésével az európai vállalatok globálisan versenyképesebbé válnak, miközben kiszolgálják Európa intézményi igényeit.

➤ Áttörést hozó szállítási megoldások Európa ambícióinak megvalósítására.

Támogatást nyújtunk a jövőbeli szállítási megoldásokat célzó, alapvetően újító innovációkhoz, amelyek lehetővé teszik a jövőbeni missziókat és a kialakuló űrgazdaság lehetőségeit, új űrpolitikai és űripari ambíciókat tesznek lehetővé, valamint kihasználják a növekvő űrgazdaságban rejlő lehetőségeket.

4. VÉGREHAJTÁSI ELVEK

A jövőképet három vezérelv mentén kell megvalósítani; ezek az elvek az európai közszereplők szerepére, a felhasználandó erőforrásokra, valamint a sikeres megvalósításhoz szükséges együttműködésre vonatkoznak.

Az európai közszereplők szerepe

Saját felelősségi körükön belül az európai közszereplőknek katalizátorként kell szolgálniuk az innováció és a piac növekedése számára, kihasználva az ESA űrszállítás terén felhalmozott, hosszú évekre visszanyúló program- és műszaki szakértelmét.

Hat fő módon kell hozzájárulniuk:

➤ Elsőként a közszféra indítási szolgáltatások iránti keresletének összehangolásával, egy egységesebb európai piac kialakításának támogatása érdekében, amely csökkenti a széttagoltságot és erősíti a kiszámíthatóságot, különösen az európai közszereplők intézményi keresletének jobb láthatósága és koordinációja révén.

➤ Másodikként az európai preferencia előmozdításával és megfelelő támogatásával [megfelelő támogató intézkedésekkel] a versenyképes európai ipari képességek és indítási szolgáltatások megerősítése érdekében.

➤ Harmadikként kiemelt ügyfélként való fellépéssel a pénzügyi kockázatok csökkentése és többféle megoldás előmozdítása érdekében.

➤ Negyedikként szolgáltatásvezérelt, végponttól végpontig terjedő innovációs megközelítés alkalmazásával, amely kiegészíti a technológia-vezérelt megközelítést annak érdekében, hogy jobban reagáljon a végfelhasználók igényeire.

➤ Ötödikként a magánbefektetések előmozdításával, amelyek lehetővé teszik a kereskedelmi vállalatok számára működésük felfuttatását.

➤ Hatodikként az űr diplomácián keresztül: Európát megbízható, nyitott és globális partnerként kell pozicionálni az űrszállítás terén, bővítve a nemzetközi együttműködést és a kereskedelmi jelenlétet.

Erőforrások

Az európai közszereplőknek önkéntes alapon, saját jogi kereteikkel összhangban össze kell hangolniuk és mozgósítaniuk saját programjaikat, eszközeiket és erőforrásaikat e jövőkép megvalósításának támogatására, maximalizálva a hatékonyságot és elkerülve a párhuzamosságokat.

Együttműködés, koordináció és szinergiák

Az európai közszereplők közötti együttműködésnek és koordinációnak strukturált, átlátható, inkluzív és célzott mechanizmuson kell alapulnia, tiszteletben tartva az EU, az ESA és saját tagállamaik egymást kiegészítő szerepeit. Az európai közszereplőknek tovább kell koordinálniuk stratégiáikat, cselekvési terveiket és kezdeményezéseiket, valamint elő kell mozdítaniuk a közös/koordinált fellépéseket és a szinergiákat.

Az európai közszereplők együttműködésének ösztönzésével ez a jövőkép előmozdítja a közszféra hatékonyságát az autonóm, ellenálló és versenyképes európai űrszállítási szolgáltatások irányába, miközben erősíti Európa technológiai és ipari bázisát.

* Az „európai terület” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja az EU és az ESA érintett tagállamait.